

Nr 125.

Av herrar **Franzon** och **Bondeson**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning om anslag till resestipendier för yrkesutbildning.*

Enligt kungl. kungörelsen den 2 juni 1939 (nr 219) angående behörighet att vid elektriska starkströmsanläggningar utföra installationsarbete kan behörigheten vara av följande slag:

1. Behörighet av klass A, avseende allt installationsarbete.
2. Behörighet av klass B, avseende installationsarbete inom visst begränsat område.
3. Behörighet av klass C, avseende installationsarbete i anslutning till redan befintlig distributionsanläggning på landsbygden (bygdemontör) eller inom viss fabrik och dylikt (verkmontör).

För behörighet av det slag, varom här är fråga, nämligen klass C, erfordras enligt gällande kungörelse följande teoretisk utbildning:

Förtrogenhet med för starkströmsanläggningar gällande föreskrifter och deras tillämpning på anläggningar av det slag behörigheten skall avse jämte kännedom om elektroteknikens enklare grundbegrepp, allt styrkt genom godkänt betyg vid examensprov avlagt i den ordning kommerskollegium bestämmer.

Statsunderstödda yrkeskurser för elektriska installatörer om cirka 220 timmars undervisningstid och anordnade vid lärlings- och yrkeskolor anses meddela erforderlig teoretisk utbildning.

För sådana elektriska yrkesmän, vilka icke ha möjlighet att för någon längre tid avbryta sitt förvärvsarbete för att idka studier vid någon yrkesskola i syfte att skaffa sig nu ifrågavarande teoretiska utbildning, återstår ingen annan utväg än att genom korrespondensundervisning eller annan enskild undervisning söka förskaffa sig det teoretiska kunskapsmått, som erfordras för att kunna avlägga ovannämnda kommerskollegii examensprov.

Enligt uppgift har dylikt fristående examensprov hittills avhållits tvenne gånger inför av kommerskollegium förordnat examensombud, varvid proven anordnats i Stockholm och lokaler för proven mot ersättning upplåtits av stadens lärlings- och yrkesskolor.

Det har nu visat sig, att vederbörande elever, innan de kunnat beredas tillträde till examen, hava att utföra vissa elektrotekniska

laboratorieövningar, vilka de icke kunnat utföra per korrespondens. Vederbörande korrespondensinstitut ha vidare anordnat kortare preparandakurser omedelbart före examensprovets början. För att utföra dessa laboratorieövningar m. m. samt för den egentliga examensförrättningen har hittills åtgått en tid av sex dagar, vilken tid sannolikt i fortsättningen måste utsträckas med några dagar. Vederbörande examinander få sålunda antagligen för nu ifrågavarande ändamål vistas utom hemorten en tid av cirka 10 dagar. Såväl kommerskollegium som vederbörande korrespondensinstitut och i examen deltagande elever äro av den uppfattningen, att examensanordningarna hittills förlupit klanderfritt.

Enligt uppgift från respektive korrespondensinstitut begagnar sig för närvarande ett avsevärt antal personer av korrespondensundervisning i den kurs, som avser att meddela det kunskapsmått, som fordras för att kunna avlägga nu ifrågavarande examensprov för C-behörighet. Så lär för närvarande antalet elever i denna kurs i Brevskolan uppgå till omkring 200 samt vid Hermods korrespondensinstitut till över 250.

Undervisningen sker alltså i huvudsak per korrespondens, och eleverna hava i varje fall att själva helt bekosta densamma. I jämförelse med vad fallet är med sådana personer, som för sin yrkesutbildning kunna anlita de offentliga verkstadsskolorna och de statsunderstödda yrkesskolorna, måste anordningen för här ifrågavarande utbildning av elektriska montörer, sådan denna utbildning av förhållandena tvingat sig fram, ställa sig, som synes, ovanligt fördelaktigt för staten. Skillnaden blir desto mera slående, om man betänker, att den elektriska branschen på grund av risker för person och egendom intager en undantagsställning och att staten till följd härav har uppställt särskilda kompetenskrav för de elektriska bygde- och verkmontörerna. Alla skäl synas därför tala för, att dessa personer böra erhålla stöd av staten, för att de utan alltför kännbara ekonomiska uppoffringar skola kunna bereda sig för att avlägga här ovan nämnda examensprov. I åttonde huvudtiteln till innevarande års riksdag punkt 221, sid. 557, anför även vederbörande departementschef, att nu ifrågavarande utbildningsform synes böra främjas.

Ur anslaget till resestipendier för yrkesutbildning, varom närmare bestämmelser finnas meddelade i kungörelsen den 3 oktober 1936 (nr 523), kan medel tilldelas, bland andra, åt verkmästare, förmän och arbetare för beivrande av kurs eller genomgående av skola inom landet.

I innevarande års statsverksproposition, åttonde huvudtiteln, är under punkt 231 för dylika stipendier för budgetåret 1944/1945 äskat ett reservationsanslag av kronor 25.000. Viss tvekan har yppats, huruvida rese- och traktamentsersättning (fri resa fram och åter i tredje klass

jämte kronor 2:50 per dag) kan utgå ur detta anslag till personer, som bevista nu ifrågavarande preparandakurs och i samband med denna utföra vissa laboratorieövningar och i anslutning härtill genomgå kommerskollegii examensprov för C-behörighet.

Vidare har det visat sig, att reservationsanslaget i fråga är rätt ansträngt, vilket hade till följd, att under budgetåret 1942/1943 av sökta stipendier ej ens hälften kunde beviljas.

Skulle nu till de 22 deltagarna i det sommaren 1943 anordnade examensprovet hava utgått stipendier enligt gällande bestämmelser (SFS nr 523/1936) hade därvid reseersättningen uppgått till omkring 920 kronor och traktamentsersättningen till 380 kronor, eller inalles omkring 1.300 kronor. Deltagarantalet vid nästkommande examensprov kan, såsom förut framhållits, beräknas komma att uppgå till omkring 100. För att möjliggöra stipendier för nu ifrågavarande ändamål ur nämnda reservationsanslag synes detta för budgetåret 1944/45 böra höjas med ett belopp av minst 4.000 kronor, i avvaktan på att lämpliga anordningar för nu ifrågavarande examensform bliva slutgiltigt utarbetade och fastställda.

Under hänvisning till vad här ovan anförts hemställas,

att riksdagen vid behandling av punkt 231 på VIII huvudtiteln måtte

d e l s uttala, att hinder ej möter att utbetala resebidrag och traktamentsersättning ur ovannämnda reservationsanslag åt sådana personer, vilka avlägga examensprov jämlikt 4 § mom. 1 sista stycket i kungörelsen den 2 juni 1939 (nr 219) och som för detta ändamål i anslutning till examensprovet utföra vissa elektrotekniska laboratorieövningar och genomgå en kortare preparandakurs;

d e l s besluta, att reservationsanslaget å kronor 25.000 till resestipendier för yrkesutbildning för budgetåret 1944/1945 måtte höjas med kronor 4.000 till kronor 29.000, varvid beloppet kronor 4.000 i första hand bör användas för här ovan angivet ändamål.

Stockholm den 21 januari 1944.

L. Franzon.

Lennart Bondeson.